

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2006 թվականի երկրորդ եռամսյակի կանխատեսումների և դրամավարկային քաղաքականության ուղղությունների վերաբերյալ մարտի 31-ի ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստի

2006 թվականի մարտի 31-ի ՀՀ ԿԲ խորհրդի նիստին մասնակցում էին ՀՀ ԿԲ նախագահ Տ. Սարգսյանը, խորհրդի անդամներ Ա. Սարիբեկյանը, Վ. Մովսիսյանը, Կ. Սինասյանը, Վ. Գաբրիելյանը:

ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից 2006 թվականի երկրորդ եռամսյակի դրամավարկային քաղաքականության ուղղությունների վերաբերյալ որոշման կայացմանը նախորդեց առաջին եռամսյակի տնտեսական իրավիճակի և փաստացի գնաճի վերլուծության և 2006 թվականի ապրիլից 2007 թվականի մարտն ընկած ժամանակահատվածի կանխատեսումների ներկայացումը: Փաստացի տվյալները և կանխատեսումները ներառում էին տնտեսության իրական, արտաքին, հարկաբյուջետային և դրամավարկային հատվածների զարգացումները, ինչպես նաև հավանական ռիսկերը ապագայի համար:

Ըստ ԿԲ կանխատեսումների, շուկայի սպասումների ներքո ձևավորվող տոկոսադրույքների անփոփոխ մակարդակի պահպանման վարկածի պայմաններում, 2006 թվականի մարտին հաջորդող 12 ամսիներին գնաճը կկազմի 3-4% (Հավելված 1): Կանխատեսումների ենթադրաբար գնահատվել են տնտեսության առանձին հատվածների ազդեցությունները գնաճի կանխատեսված ցուցանիշի վրա:

2006 թվականի առաջին եռամսյակ

2006 թվականի մարտին 12-ամսյա գնաճը կազմել է 0.3%՝ կանխատեսված 0.4%-ի դիմաց: Գնաճը ձևավորել են պարենային ապրանքների գների 0.8% գնանկումը, ոչ պարենային ապրանքների 2.6% և ծառայությունների 2.9% գնաճը: 2005 թվականի դեկտեմբերի նկատմամբ մարտին գնաճը կազմել է 4.2%՝ կանխատեսված 4.4%-ի դիմաց: Ինչպես գնաճի, այնպես էլ մակրոտնտեսական ցուցանիշներն արձանագրվել են տարեսկզբին կանխատեսվածի շրջանակներում: Այսպես, արտաքին միջավայրը զարգացել է ըստ կանխատեսվածի, տնտեսության ճյուղային զարգացումները, թեև որոշ չափով շեղվել են կանխատեսվածից, այնուամենայնիվ տնտեսական աճը սպասվածի շրջանակներում է եղել: Սրանք գնաճի վրա ազդեցության առումով լրացուցիչ ճնշումներ չեն ստեղծել: Իրական հատվածում շեղումները պայմանավորված են եղել հունվարին հանրապետություն զագի մատակարարման խափանմամբ, որը հանգեցրել է արդյունաբերության իրական ցածր աճին, որի ազդեցությունը տնտեսական աճի վրա փոխհատուցվել է ծառայությունների ոլորտի կանխատեսվածից արագ աճով:

Կանխատեսվել էր հարկաբյուջետային հատվածի ընդլայնող ազդեցություն գնաճի վրա, որը տեղի է ունեցել, սակայն ավելի քույլ: Տնտեսության իրական արտաքին և հարկաբյուջետային հատվածների զարգացումների ներքո դրամավարկային հատվածի ցուցանիշները նույնպես կանխատեսվածի շրջանակներում են եղել, սակայն արձանագրվել են ՀՀ դրամ-արտարժույթ հարաբերակցության որոշակի կառուցվածքային տարբերություններ՝ պայմանավորված դրամայնացման գործընթացի տեմպերի նվազման հետ: Ավելի արագ են աճել արտարժույթային ավանդները, և ավելի դանդաղ՝ դրամային ավանդները, որի արդյունքում դոլարայնացման կրճատումն ավելի դանդաղ տեմպեր է արձանագրել: Ընդհանուր առմամբ, ԿԲ-ն բավարարել է տնտեսության փողի պահանջարկը, միաժամանակ հետևելով գնաճային ճնշումների չեզոքացմանը:

2006 թվականի ճշգրտված և 2007 թվականի առաջին եռամսյակի կանխատեսումները

Արտաքին միջավայր

Արտաքին միջավայրի ազդեցության առումով հիմնական փոփոխությունները վերաբերում են հումքային ապրանքների միջազգային գներին: Հիմնական էական փոփոխությունը վերաբերում է շաքարավազի գների վրա ազդող շաքարի միջազգային գներին, որոնք արձանագրել են էական աճ: Դիտարկելով շաքարի միջազգային գների ֆյուչերսային պայմանագրերը՝ ակնկալվում է, որ նրանք տարվա ընթացքում կարձանագրեն չնչին նվազման միտում: Ինչ վերաբերում է նավթի միջազգային գներին, ապա աճի ռիսկը, որը գնահատվել էր նախորդ եռամսյակում դարձել է ավելի հավանական և այդ իսկ պատճառով կանխատեսվում է նավթի գների փոքր-ինչ աճ ընթացիկ տարվա արդյունքներով: Հացահատիկի միջազգային գների հետ կապված՝ Ռուսաստանում գների աճի ռիսկը ամբողջությամբ չեզոքացել է՝ բնակլիմայական պայմանների նորմալացման հետ կապված, և պահպանվում է բերքի աճի և գների որոշ չափով նվազման սպասումները: Ընդհանուր առմամբ, բացառությամբ վերջին գործոնի, արտաքին հատվածից եկող ազդակները գների աճի ուղղությամբ են:

Եվրո/ԱՄՆ դոլար փոխարժեքի կանխատեսումները նախորդ ժամանակահատվածի նկատմամբ էական փոփոխությունների չեն ենթարկվել:

Իրական հատված

Համաձայն վերանայված կանխատեսումների, տարվա արդյունքում որոշակիորեն նվազելու են արդյունաբերության իրական աճի տեմպերը, որը, սակայն, տնտեսական աճի վրա էական ազդեցություն չի ունենա, քանի որ միաժամանակ ավելանալու են ծառայությունների իրական աճի տեմպերը (ՀՀ անկախության 15-ամյակի կապակցությամբ): Կրկին կանխատեսվել է երկնիշ տնտեսական աճ:

Տնտեսական աճի ակնկալվող բարձր մակարդակի մասին են վկայում նաև տնտեսավարող սուբյեկտների դրական սպասումները: Դա արտահայտվում է Կենտրոնական բանկի կողմից կառուցվող բաղադրյալ ինդեքսներում՝ ի դեմս գործարար միջավայրը, տնտեսական ակտիվությունը և սպառողների վստահությունը արտահայտող ինդեքսների: Այսպես, առաջին եռամսյակում կատարված հարցումների համաձայն, տնտեսավարող սուբյեկտները ակնկալում են, որ տարվա երկրորդ եռամսյակից 7.8%-ով բարելավվելու է տնտեսական ընդհանուր միջավայրը, իսկ տնտեսական ակտիվությունը ավելանալու է 31.5%-ով:

Ե՛վ արտահանման, և՛ ներմուծման գները ակնկալվում են որ կունենան փոքր ինչ ավելի բարձր աճի տեմպեր քան կանխատեսված էր նախորդ եռամսյակ: Տնտեսական հիմնարար գործոնները՝ տրանսֆերտների չափավոր աճը, արտահանման կանխատեսվածից ցածր մակարդակը, ներմուծման կանխատեսված մակարդակի արձանագրումը վկայում են դրամի արժեզրկման ճնշումների գոյության մասին, որոնք, սակայն, ըստ ԿԲ գնահատականների հետագայում կչեզոքանան՝ կապված կապիտալ ներհոսքի ակտիվացմամբ:

Աշխատուժի շուկա

Չնայած աշխատուժի շուկայում ընդհանուր միտումները զարգանալու են կանխատեսվածի շրջանակներում, այնուամենայնիվ ավելի դանդաղ տեմպերով: Այսպես, փոքր-ինչ նվազման ուղղությամբ վերանայվել են միջին ամսական անվանական աշխատավարձի աճի տեմպերը, մինչդեռ պաշտոնական գործազրկության մակարդակը նվազելու է ավելի դանդաղ տեմպերով:

Համախմբված բյուջե

Ըստ 2006 թվականի առաջին եռամսյակի նախնական գնահատականների հիման վրա վերանայված կանխատեսումների՝ հարկաբյուջետային քաղաքականության ազդեցությունը տարեկան կտրվածքով մնացել է անփոփոխ, սակայն փոխվել են եռամսյակներում ակնկալվող ազդեցությունները: Տարվա ընթացքում հարկաբյուջետային հատվածի ազդեցությունը գնաճի վրա կլինի փոքր-ինչ ընդլայնողական:

Փող և վարկ

Պայմանավորված 2006 թվականի առաջին եռամսյակի զարգացումներով՝ դրամավարկային հատվածի նախորդ կանխատեսումները որոշակի փոփոխություններ են կրել: Կանխատեսվել է դրամային ավանդների աճի նվազում և արտարժույթային ավանդների ավելի բարձր աճ, հետևաբար նաև դոլարայնացման նվազեցման տեմպերի կրճատում՝ պայմանավորված ՀՀ դրամ/դոլար փոխարժեքի փաստացի վարքագծով: Դրամավարկային հատվածի զարգացումները 2006թ. մարտից մինչև 2007թ. առաջին եռամսյակի ավարտը կրկին ընդլայնողական ուղղությամբ են՝ տնտեսության մյուս հատվածների զարգացումների ներքո, սակայն ԿԲ զսպողական քաղաքականությունը գնաճի նպատակային ցուցանիշին հասնելու համար կհանգեցնի փողի ազդեցատների կանխատեսվածից ավելի քիչ աճի:

Ամփոփում

2006 թվականի մարտի 31-ի ՀՀ ԿԲ խորհրդի նիստում քննարկվեցին գնաճի վրա տնտեսական հիմնարար գործոնների և շուկայի սպասումների ազդեցությունները: Խորհուրդը գնահատում է, որ առաջիկա տարվա ընթացքում կշարունակվի նախորդ տարիներից եկող երկնիշ տնտեսական աճը, ինչը, համակցվելով տարվա ընթացքում համաշխարհային շուկայում և տարածաշրջանում էներգակիրների բարձրացող գնի հետ, շարունակում է ստեղծել գնաճային ճնշումներ: Շաքարավազի միջազգային գների, ինչպես նաև որոշ այլ մթերքների վերջերս գրանցված գների աճը մույնպես բնակչության մոտ ձևավորում են պարենային ապրանքների գնաճային սպասումներ:

Միաժամանակ, առաջադրվեցին որոշ ռիսկեր, որոնք կարող են ավելի ընդլայնողական կամ ավելի զսպողական ազդեցություն ունենալ գնաճի ցուցանիշի վրա:

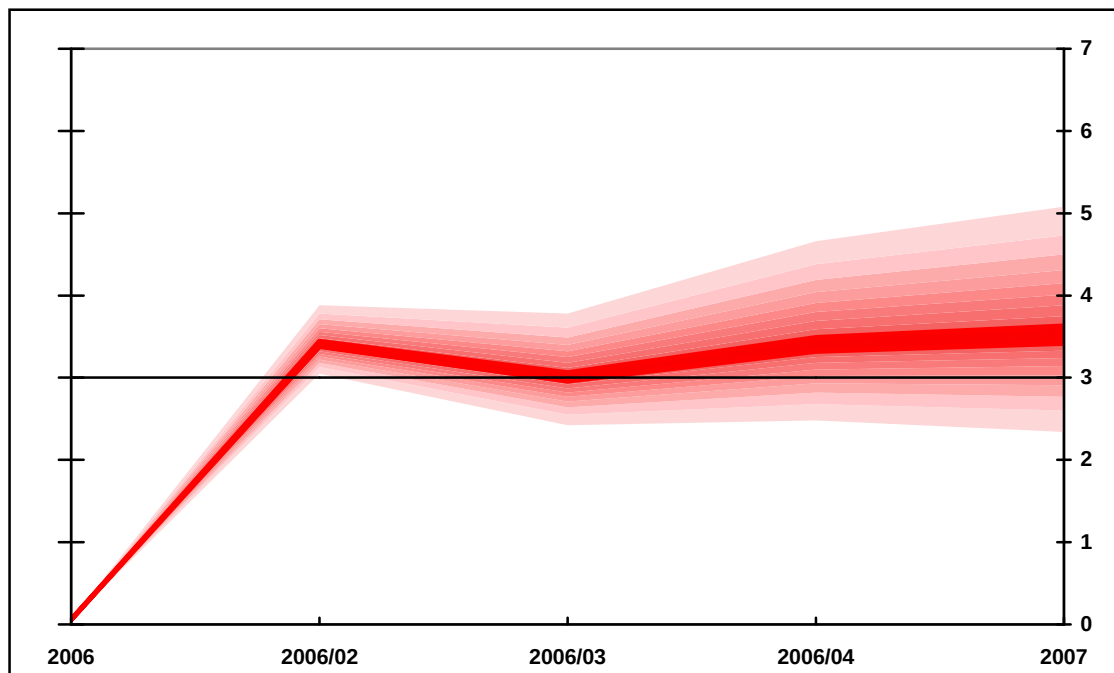
- Առկա են էական անորոշությունները շաքարի միջազգային գների հետ կապված. հնարավոր է որոշ ժամանակ շարունակվի այդ ապրանքի գնի աճը:
- Դեռևս պահպանվում է միջազգային շուկայում ԱՄՆ դոլարի դիրքերի հնարավոր թուլացման ռիսկը, որը կրերի այլ երկրներից ներմուծվող ապրանքների դոլարային գների թանկացման:
- Ըստ ԿԲ հարցումների, թերևս պայմանավորված բնական գազի սակագների սպասվող թանկացմամբ, բնակչության մոտ առկա են գնաճային սպասումներ: Մասնավորապես՝ հարցվածների 69%-ը գտնում է, որ պարենային ապրանքների գները կթանկանան, 29%-ը սպասում է դրանց անփոփոխ մակարդակ, իսկ 2%-ն ակնկալում է պարենային ապրանքների գների նվազում: Ներկայումս, երբ բնական գազի սակագների թանկացումը մեղմվել է, հավանական է, որ կնվազեն նաև գնաճային սպասումները:
- Գյուղատնտեսության ոլորտում բարենպաստ բնակլիմայական պայմանների հետևանքով սպասվածից ավելի բարձր աճի արձանագրում, որի դեպքում սկսած 2-րդ եռամսյակից, գյուղատնտեսական ապրանքների գները զսպողական ազդեցություն կունենան սպառողական զամբյուղում պարենային ապրանքների գների վրա:
- Ռուսաստանի տնտեսության դրական զարգացումները կարող են հանգեցնել ոչ արտահանելի հատվածում ներգրավված մեր հայրենակիցների եկամուտների աճի, որն իր հերթին կհանգեցնի Ռուսաստանից ստացվող տրանսֆերտների կանխատեսվածից ավել աճի: Սա կստեղծի դրամի արժեքավորման և ներմուծման գների նվազման ճնշումներ, հետևաբար նաև՝ գնանկումային ճնշումներ:

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հայտարարում է, որ գնաճային ճնշումների՝ տարեկան առավելագույնը 3 տոկոս նպատակային ցուցանիշի գերազանցման ռիսկերը դեռևս առկա են, ինչը ԿԲ-ն շարունակելու է չեզոքացնել աստիճանաբար՝ ֆինանսական շուկայում ավելի ակտիվ գործառնությունների իրականացման միջոցով: Այս պարագայում Խորհուրդն անփոփոխ թողեց ապրիլ ամսվա վերաֆինանսավորման (ռեպո) տոկոսադրույքը՝ 4 տոկոս և ավանդի տոկոսադրույքը՝ 1%, իսկ լոմբարդային վարկի տոկոսադրույքը նվազեցրեց մինչև 8%:

Տնտեսության զարգացման հեռանկարների փոփոխության դեպքում խորհուրդը կանդրադառնա տոկոսադրույքներին՝ գնաճի տարեկան 3 տոկոս թիրախի ապահովման համար:

Հավելված 1

ՄԳԻ Մարտ 2006
Գների տարեկան տոկոսային փոփոխություն

2006 IV-րդ եռամսյակի կանխատեսված գնաճը 3.4%

Գնաճ	2%-ից պակաս	2%-3%	3%-4%	4%-5%	5%-6%	6%-ից ավելի
Հավանականություն	<1	20	54	23	2	<1

ԿԲ մամուլի ծառայություն